

Eierskapsmelding 2016

Aurskog-Høland kommune

Vedtatt av kommunestyret 8. februar 2016

Killingmo næringsområde ved under utvikling

Innholdsfortegelse

Overskrift	side
0. Innledning	4
1. Hvorfor eierskapsmelding	4
2. Kontrollordninger	4
3. Eierstyringssekretariat	5
4. Ulike løsninger for kommunale eierskapsformer	5
a) Aksjeselskaper	6
b) Interkommunale selskaper (IKS)	7
c) Kommunalt foretak (KF)	7
d) Interkommunalt- samarbeid og vertskommunesamarbeid	7
e) Stiftelser	8
f) Andre selskapsorganiseringer, andelslag m.v.	8
5. Kommunale intensjoner i forhold til selskapene	9
1. Obligatorisk opplæring og informasjon	9
2. Vurdering og valg av selskapsform	9
3. Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet	10
4. Utarbeidelse av eierskapsmeldinger	10
5. Utarbeidelse og revidering av selskapsstrategi og selskapsavtale/vedtekter	10
6. Eiermøter	10
7. Eierorganets sammensetning og funksjon	11
8. Gjennomføring av generalforsamling og representantskapsmøter	11
9. Sammensetning av styret	11
10. Valgkomitè og styreutnevnelser	12
11. Kjønnsmessig balanse i styrene	12
12. Rutiner for å sikre riktig kompetanse i selskapsstyrene	12
13. Styresammensetning i konsernmodell	13
14. Oppnevning av vararepresentanter	13
15. Godtgjøring av styreverv	13
17. Registrering av styreverv	13
18. Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekter	14
19. Utarbeidelse av etiske retningslinjer	14
20. Særlig om administrasjonssjefens rolle i kommunale foretak	14
21. Utøvelse av tilsyn og kontroll	14
6. Nærmere om de enkelte selskaper – aksjeselskaper og IKS	15
- Aurskog-Høland utbyggingsselskap AS	15
- ASVO Bjørkelangen AS	16
- Neverstua AS	17
- Haldenvassdragets kanalselskap AS	18
- Bjørkelangen stasjon AS	19
- Norasonde AS	20
- Nedre Romerike Brann- og redningsvesen IKS	21
- Romerike Avfallsforedling IKS	22
- Romerike Krisesenter IKS	23
- Romerike Kontrollutvalgssekretariat IKS	24
- Romerike Revisjon IKS	25

7. Vertskommunesamarbeid	26
– Skåningsrud skole og ressurscenter	26
– Nedre Romerike innkjøpssamarbeid	26
– Adm. vertskommunesamarbeid på utvalgte områder i barnevernet	27
– Barnevernsvakten på nedre Romerike	27
– Interkomm. Beredskapsutv. Mot akutt forurensing region 2	27
– Samarbeidsrådet for nedre Romerike	27
– Samarbeidsavtaler med Rømskog kommune	27
8. Stiftelser	28
– Stiftelsen Aur prestegård	28
– Stiftelsen Akershusmuseet	28
– Stiftelsen Urskog-Hølandsbanen	28
– Høgskolen for innovasjon og entreprenørskap	28
9. Andelslag, BA-selskaper m.v.	28
10. Vurdering av oppfølgingspunkter i Eierskapsmeldingen av 2010	30
11. Oppfølgingspunkter i Eierskapsmelding av 2016	33

0. Innledning

Aurskog-Høland kommune har organisert en rekke av sine tjenester i egne selskaper som et selvstendig rettssubjekt. Ved en slik organisering blir kommunestyrets direkte styringsmuligheter begrenset.

Selv om deler av kommunens virksomhet er lagt ut i et selskap, har kommunestyret det overordnede ansvaret. Kommunestyrets styring må skje gjennom selskapets vedtekter, formålsparagraf og generalforsamling.

I aksjeselskaper som kommunen eier må kommunestyret forholde seg til generalforsamlingen og i interkommunale selskaper til representantskapet. De som representerer kommunen utøver de reelle eierinteressene og utgjør eierskapet.

Denne eierskapsmeldingen er et bidrag til økt fokus på eierskapsrollen, og den skal gi styringssignaler til de selskaper kommunen er eier av eller medeier i.

1. Hvorfor eierskapsmelding

Eierskapsmeldingen skal gi en oversikt over kommunens eierskap og engasjement i ulike selskaper. Dette kan være aksjeselskaper, interkommunale selskaper, vertskommuneselskap, stiftelser m.v.

Eierskapsmeldingen skal gi anbefalinger om hvordan kommunen kan utøve et godt eierskap, god selskapsledelse og god kontroll av selskapene. Dette kan skje gjennom eiermøter, formålsdiskusjoner og selskapstrategier.

Kommunens første Eierskapsmelding ble vedtatt av kommunestyret 3. mai 2010. Eierskapsmeldingen er med dette dokumentet oppdatert i forhold til selskapene, KS-anbefalingene er gjennomgått og tiltak i forrige melding er vurdert.

2. Kontrollordninger

Kommunens kontrollutvalg skal på kommunestyrets vegne, jfr. kommunelovens § 77 nr. 5, påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m. Etter forskrifter om kontrollutvalg skal det utarbeides en plan for selskapskontroll minst en gang i valgperioden.

Selskapskontrollen omfatter både heleide og deleide selskaper, herunder også selskaper med private eiere.

Sist vedtatte plan for 2014-2016 er vedtatt av kommunestyret 15.12.14.

Det er i det siste gjennomført eierskapskontroll på Norasonde AS og Romerike Krisesenter IKS. For 2016 planlegges selskapskontroller i Aurskog-Høland utbyggingselskap AS og Nedre Romerike Brann og redningsvesen IKS.

3. Eierstyringssekretariat

Rådsmennene i kommunene Skedsmo, Lørenskog, Rælingen, Sørums, Fet, Nittedal og Aurskog-Høland har opprettet et interkommunalt eiersekretariat.

Formålet er å bidra til at kommunens målsettinger for de tjenester selskapene har ansvar for realiseres gjennom å utvikle kommunens rolle som eier og bruker overfor selskapene.

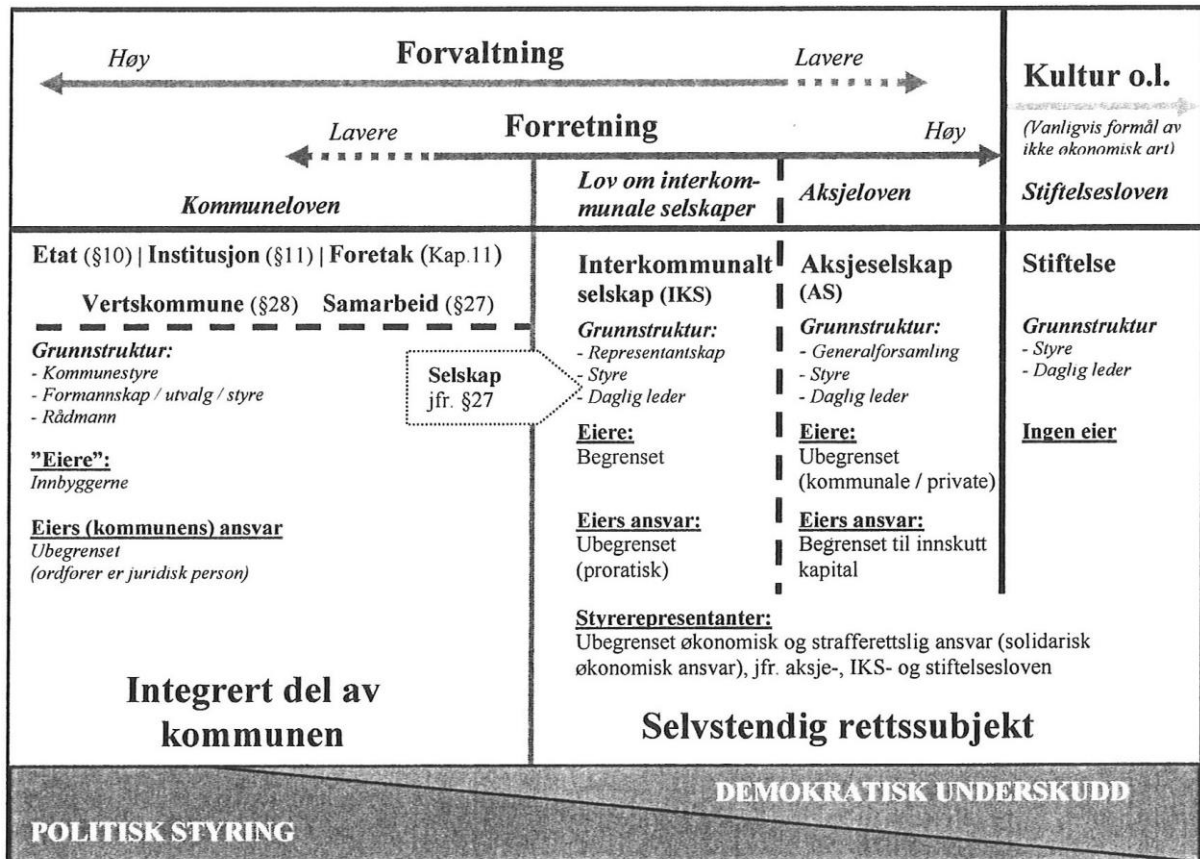
Det er et administrativt samarbeidsorgan for eierne på saksbehandlernivå. Hoved- og ansvarsområdet for sekretariatet er å samordne kommunens synspunkter før saker behandles i kommunenes formannskap/kommunestyre. Sekretariatet har ikke vedtaksmyndighet.

Det er etter dette viktig at saker som skal behandles på generalforsamlinger og i representantskap i de interkommunale selskaper (IKS) blir sendt ut i god tid. Etter selskapsavtalen for Romerike avfallsforedling IKS er det fastsatt at sakene skal sendes ut minst 6 uker i forveien. Dermed blir det tid til at formannskapet kan gi føringer til representanten/ene som møter i eierorganet.

Tiltak:

- Etter behov kan formannskapet gi føringer til saker som representanten/ene skal behandle i eierorgan (generalforsamling/representantskap)
- Formannskapet delegeres myndighet til å gi føringer

4. Ulike løsninger for kommunale eierskapsformer

Skissen viser grensesnittet mellom hva som er forvaltningsvirksomhet og forretningsvirksomhet. Helt til høyre vises kultur og lignende som vanligvis ikke har formål av økonomisk art.

Det skilles gjerne mellom ulike motiver for selskapsorganiseringer:

- finansielt eierskap
- politisk eierskap

I Aurskog-Høland kommune er det i all hovedsak lagt til grunn et politisk eierskap i de selskapene kommunen er involvert i. Selskapene generer i liten grad økonomisk utbytte til kommunen, og kan dermed ikke sies å være knyttet til et finansielt eierskap.

De selskapene kommunen har eierandeler i er etablert for å løse viktige samfunnsmessige oppgaver.

a. Aksjeselskaper (AS)

Et aksjeselskap er et eget rettssubjekt og det kan ha en eller flere eiere. Denne selskapsformen kan derfor være tjenlig dersom en ønsker å ha ulike grupper av eiere eller legge til rette for at flere, både fysiske og juridiske personer, kan være eiere.

Et aksjeselskap skal ha en aksjekapital, og må til enhver tid ha en forsvarlig egenkapital. Et særtrekk ved aksjeselskapsformen er at deltakerne ikke er ansvarlig for selskapets forpliktelser, med mindre dette er særskilt avtalt. På den annen side rår ikke eierne fritt over selskapets inntekter og formue.

Ønsker aksjeeierne å trekke midler ut av selskapet, må dette skje etter nærmere regler i aksjeloven for utdeling av utbytte, nedsetting av aksjekapitalen eller oppløsning av selskapet. Eierforholdene i et aksjeselskap kan endres ved kjøp og salg av aksjer, eller ved forhøyelse av aksjekapitalen.

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet. Styret ansetter daglig leder, og daglig leder skal styre selskapet etter de planer, retningslinjer og prinsipper styret har vedtatt.

Eierskapet utøves gjennom generalforsamlingen som er aksjeselskapets øverste myndighet. Her kan eierne fastsette vedtekter, instruksjoner eller andre rammer, og gi nærmere regler for styret og daglig leders ledelse av selskapet. Det er generalforsamlingen som velger styret.

Aurskog-Høland kommune eier eller er medeier i følgende selskaper:

- Aurskog-Høland Utbyggingsselskap AS (100 %)
- Neverstua AS (100 %)   **x)**
- ASVO Bjørkelangen AS (80 %)   **x)**
- Haldenvassdragets kanalselskap AS (11 %)
- Bjørkelangen stasjon AS (41,6 %)
- Norasondegruppen AS (5 %)

x) Kommunestyret vedtok 10.02.14 at det settes i gang et arbeid med å vurdere hensiktsmessigheten i organiseringen av dagens to arbeidsmarkedsbedrifter. I kommunestyret 03.11.15 ble vedtatt at selskapene ASVO Bjørkelangen AS og Neverstua AS skal fusjoneres. Formannskapet og ordfører i Aurskog-Høland kommune instrueres til å pålegge styrene til å gjennomføre fusjonen.

b. Interkommunale selskaper (IKS)

Samarbeid mellom flere kommuner og/eller fylkeskommuner kan organiseres som interkommunalt selskap (IKS). Deltakere i IKS kan være kommuner, fylkeskommuner og andre IKS. Interkommunale selskaper er egne rettssubjekter som rettslig og økonomisk er skilt fra deltakerkommunene. IKS skiller seg både fra kommunale foretak og interkommunalt samarbeid etter kommunelovens §§ 27 og 28. IKS er hjemlet i lov om interkommunale selskaper av 29.01.1999.

Hver av deltakerne hefter ubegrenset for en prosent- eller brøkdel av selskapets samlede forpliktelser. Den enkelte deltakers ansvar for selskapsforpliktelser svarer til deltakernes eierandel i selskapet med mindre noe annet er avtalt i selskapsavtalen.

Selskapets øverste myndighet er representantskapet. Representantskapet er eiernes organ, og deltakerkommunenes eiermyndighet utøves av representantskapet.

Deltakerkommunene kan gjennom representantskapet treffe vedtak som binder styret, og det kan omgjøre vedtak som styret har truffet.

Lovens bestemmelser medfører at deltakerkommunene har en større innflytelse over styringen av selskapet enn det aksjeloven gir deltakerne i et aksjeselskap.

I Aurskog-Høland kommune er deltaker i følgende IKS:

- Nedre Romerike Brann- og redningsvesen IKS
- Romerike Avfallsforedling IKS
- Romerike Krisesenter IKS
- Romerike kontrollutvalgssekretariat IKS
- Romerike Revisjon IKS

c. Kommunalt foretak (KF)

Foretaket er en del av kommunen som rettssubjekt, og har ingen økonomisk selvstendighet. Reglene om kommunale foretak som er inntatt i kommuneloven tar sikte på å gi muligheter for alternativ organisering av kommunale oppgaver.

I Aurskog-Høland er ingen selskaper organisert som kommunalt foretak.

d. Interkommunalt samarbeid- og vertskommunesamarbeid

Kommunelovens § 27 har regler om to eller flere kommuner/fylkeskommuner kan opprette et eget styre til løsning av felles oppgaver.

Styret for et interkommunalt samarbeid kan tildeles en viss selvstendig avgjørelsesmyndighet, men avgjørelsen må begrenses til avgjørelser som angår "virksomhetens drift og organisering". Alle saker av viktighet må derfor tas opp i de respektive kommunestyrene.

Vertskommunen har drifts-, arbeidsgiver- og budsjettansvar mot at de øvrige kommuner refunderer utgifter etter en vedtatt samarbeidsmodell. Det er ofte opprettet et rådgivende organ av de deltakende kommuner, et organ som ikke har styringsrett.

Aurskog-Høland kommune har interkommunalt samarbeid/vertskommunesamarbeid:

- Skåningsrud skole og ressurscenter (vertskommune: Sørumsund)

- Barnevernsvakten på nedre Romerike (vertskommune: Lørenskog)
- Interkommunalt beredskapsutvalg mot akutt forurensing region 2
- Vertskommunesamarbeid på utvalgte saksområder i barnevernet (vertskommuner Aurskog-Høland kommune og Fet kommune for respektive områder)
- Nedre Romerike innkjøpssamarbeid (NRI) (vertskommune: Sørums kommun)
- Samarbeidsrådet for nedre Romerike (SNR) (vertskommune: Skedsmo)
- Vertskommunesamarbeid med Rømskog kommune om kjøp av tjenester på en rekke områder: kjøp av skoletjenester, samarbeid om PPT, håndtering av avfall, jordmortjenester, helsesøstertjenester, legevakt og medisinsk nødmeldetjeneste, brann- og redningsberedskap, brannforebyggende arbeid og feiertjenester, samt intensjonsavtale om helsehus.

e) Stiftelser

En stiftelse er en formuesverdi som stifterne har avsatt for å fremme et nærmere fastsatt formål. Stiftelser anvendes ofte ved virksomhet av ikke-økonomisk karakter, spesielt med et sosialt eller kulturelt formål.

Kommuner kan alene eller sammen med andre opprette stiftelser. Stiftelser er egne rettssubjekter, men har ingen eiere ("stiftelsen eier seg selv"). Kommunen har derfor ingen styringsrett over stiftelser, og kan ikke hente ut midler fra stiftelser. Stiftelsen ledes av et eget styre.

Aurskog-Høland kommune er medlem i følgende stiftelser:

- Stiftelsen Aur Prestegård
- Stiftelsen Urskog-Hølandsbanen.
- Høgskolestiftelsen for innovasjon & entreprenørskap
- Stiftelsen Akershusmuseet

f) Andre selskapsorganiseringer:

Dette gjelder Ovlien Samfunnshus A/L, Setskog Samfunnshus A/L, Samarbeidsrådet for nedre Romerike, A-H Reiselivslag, Haldenkanalens Venner, Biblioteksentralen A/L, Romerike HMS Senter BA.

5. Kommunale intensjoner i forhold til selskapene

Kommunesektorens organisasjon (KS) hadde på 1990-tallet stort fokus på kommunalt eierskap. KS etablerte et eget Eierforum for å bevisstgjøre kommunene på selskapsledelse og kontroll av kommunalt eide selskaper og foretak. Eierforumet er i dag oppløst, men KS har fortsatt eierskap på dagsorden.

KS oppdaterte sin anbefaling i desember 2015 om eierstyring, selskapsledelse og kontroll. Det er utarbeidet 21 anbefalinger om godt eierskap overfor kommunene. Kommunene anbefales å følge disse.

Under hver KS-anbefaling er det ført opp forslag til tiltak tilpasset behov og utfordringer i Aurskog-Høland kommune.

Anbefalinger fra KS:

1. Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte

Det anbefales at kommunene som en del av sin folkevalgtopplæring gjennomfører obligatoriske kurs og/eller eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte i selskaper. Kommunens representanter i selskapsorganene må ha tilstrekkelig opplæring for å kunne utøve sin rolle som eierrepresentant.

Det er viktig at kommunestyret som eiere får kunnskap og innsikt i omfanget av selskapsorganisering, og de styringsmuligheter man har for de selskaper kommunen har eierandeler i.

Aurskog-Høland kommune har hittil bare gjennomført generelle kurs for folkevalgte i kommunestyrene og i noen grad for de politiske komiteer. For øvrig vises til pkt. 6 om eiermøter.

Tiltak:

- Ordningen med opplæring av nye folkevalgte fortsetter som før, men eierstyring og kontroll av kommunens selskaper bør tas inn som et eget tema.

2. Vurdering og valg av selskapsform

Det er eiers ansvar å sikre en selskapsform som er tilpasset selskapets formål, eierstyringsbehov, samfunnsansvar og markedsmessige forhold.

Aurskog-Høland kommune har siden siste Eierskapsmelding ikke opprettet nye selskaper.

Tiltak:

- Ved etablering av nye selskaper eller samarbeidsavtaler skal kommunen være bevisst i sitt valg av organisering.

3. Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet

Selskaper som opererer i et marked i konkurranse med andre aktører i tillegg til monopolvirkosomhet, bør som hovedregel skille ut den markedsrettede delen av virkosomheten for å unngå rolleblanding og kryssubsidiering.

Tiltak:

- Kommunen bør sørge for fysisk skille mellom monopol- og konkurransevirkosomheter som drives av selskaper.

4. Utarbeidelse av eierskapsmeldinger

Det anbefales at kommunestyrene hvert år bør fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide en eierskapsmelding for alle sine selskaper.

Eierskapsmeldingen skal gi et godt grunnlag for en politisk gjennomgang av all virkosomhet som er organisert som selvstendige rettssubjekter. Det anbefales at det foretas formålsdiskusjon og selskapsstrategi.

Eierskapsmeldingen skal sikre et grunnlag for nødvendige styringssignaler til selskapene og tydeliggjøre de folkevalgtes ansvar.

Med grunnlag i at det årlig planlegges avholdt eiermøter kan en fireårig gjennomgang av eierskapsmeldingen være tilfredsstillende.

Tiltak:

- Det legges opp til at det hvert fjerde år utarbeides eierskapsmelding.

5. Utarbeidelse og revidering av selskapsstrategi og selskapsavtale/vedtekter

Kommunestyret skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.

Selskapenes styrer skal trekke opp virkosomhets- og forretningsstrategien etter de ytre rammer som eieren har fastsatt. Sentrale dokumenter er vedtekter og eventuelle selskapsavtaler.

Tiltak:

- Selskapenes vedtekter skal jevnlig gjennomgås med tanke på at disse er i samsvar med eiers forventninger og eierinteresser.

6. Eiermøter

KS anbefaler at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Et eiermøte er et møte mellom representanter fra kommunen som eier, styret og daglig leder for selskapet.

Eiermøtet kan være en arena der kommunestyret tilføres mer kompetanse og informasjon om selskapene, og diskutere strategier uten å treffe formelle beslutninger.

KS sier at det ikke bør legges føringer eller «gis styringssignaler» i eiermøtene som kan anses å gripe inn i styrets myndighetsområde.

Tiltak:

- Det gjennomføres årlige eiermøter i kommunestyret om status, drift, nøkkeltall og strategier og behovet for eventuelle vedtektsendringer.

7. Eierorganets sammensetning og funksjon

KS anbefaler avhengig av selskapets formål at kommunestyret som hovedregel oppnevner sentrale folkevalgte som eierrepresentanter. Eierstyring skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets vedtak. Dersom formålet med selskapet er rene driftsoppgaver kan administrasjonen sitte i eierorganet.

Tiltak:

- Ordningen med å velge sentrale politikere som eierrepresentanter videreføres.

8. Gjennomføring av generalforsamling og representantskapsmøter

De formelle eiermøtene er generalforsamling eller representantskap. Det er styret som innkaller. Bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

Det vises for øvrig til eget avsnitt om eierstyringssekretariatet.

Tiltak:

- Forholdene skal legges til rette for at formannskapet kan gi styringssignaler til eierorganet i generalforsamling og representantskap.

9. Sammensetningen av styret

Det er eiers ansvar å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet. Det anbefales at kommunen sikrer opplæring av styremedlemmene.

Aurskog-Høland kommune har utarbeidet instruks for valgkomiteen der det skal tas hensyn til styremedlemmenes kvalifikasjoner og styrets kompetansebehov.

Det ble avholdt et styrevervkurs i 2011.

Tiltak:

- Valgkomiteens instruks om å vurdere styremedlemmenes kvalifikasjoner opp mot styrets kompetansebehov videreføres.
- Det utarbeides faste rutiner for opplæring av nye styremedlemmer.

10. Valgkomitè og styreutnevnelser

Ved valg av styrer til kommunalt eide selskaper bør det vedtektsfestes bruk av valgkomite.

Selskapene Neverstua AS, ASVO Bjørkelangen AS og A-H utbyggingsselskap AS har etter anmodning fra kommunestyret 12.03.15 endret vedtektene slik at det benyttes valgkomite ved valg av styremedlemmer.

I de interkommunale selskapene (IKS) er det innført ordning med valgkomite, jfr. blant annet selskapsavtalen for Romerike avfallsforedling.

Tiltak:

- Ordningen med bruk av valgkomitè ved valg av styremedlemmer og representanter til representantskap i kommunale selskaper videreføres.

11. Kjønnsmessig balanse i styrene

Det anbefales at eierorganet uavhengig av organisasjonsform tilstreber balansert kjønnsrepresentasjon. Styremedlemmene behøver ikke være bosatt i kommunen.

Krav om at begge kjønn skal være representert er regulert i lov om interkommunale selskaper (IKS) og i aksjeloven der kommunene eier minst to tredeler av aksjene.

Tiltak:

- Eierorganet bør uavhengig av lovkrav tilstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i aksjeselskaper.

12. Rutiner for å sikre riktig kompetanse i selskapsstyrene

Eier har ansvar for å sikre at styrene har den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål.

Det anbefales:

- *Fastsette instruks for styret og den daglige ledelsen med særlig vekt på klar ansvars- og oppgavefordeling.*
- *Foreta en egnevaluering hvert år både når det gjelder kompetanse og arbeid.*
- *Gis jevnlig mulighet til ekstern styreopplæring. Nye styremedlemmer skal gis opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling.*
- *Gjennomføre egne styreseminarer hvor fokus går på roller, ansvar og oppgaver.*
- *Fastsette en årlig plan for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring.*
- *Gi en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport.*

Ingen selskaper som kommunen eier har nedfelt i vedtektene at styret skal gjennomføre tiltakene som nevnt overfor. Dette er heller ikke særlig omtalt i selskapsavtalene for IKS-ene, men det står spesielt at det skal utarbeides instruks for daglig leder.

Alle selskapene avlegger årsrapport.

Tiltak:

- Styrene oppfordres til at følge opp KS-anbefalingene.

Det vises til pkt. 9 og 10 foran.

13. Styresammensetning i konsernmodell

Ikke aktuelt for Aurskog-Høland kommune.

14. Oppnevning av vararepresentanter

Der det utpekes varamedlemmer til styret bør ordningen med numeriske varamedlemmer benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.

Det står i vedtektene for Neverstua AS, ASVO Bjørkelangen AS og A-H utbyggingsselskap AS at det skal være numeriske varamedlemmer. Tilsvarende gjelder blant annet for IKS-selskapet Romerike avfallsforedling.

15. Habilitetsvurderinger

Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og rådmann bør ikke sitte i styrer i selskaper.

Tiltak:

- Styrene bør etablere faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter.

16. Godtgjøring av styreverv

Kommunen bør i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmeldingen ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar.

Ved forrige Eierskapsmelding er lagt til grunn at generalforsamlingene i kommunens selskaper vurderer nøkternt godtgjørelser ut fra ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Videre at det bør tilstrebes faste godtgjørelser.

I instruks for valgkomiteen er inntatt bestemmelser om at valgkomiteen skal fremme forslag til godtgjørelse for styrevervene. Dette er fulgt opp av valgkomiteen.

Tilsvarende gjelder for IKS-ene som tilstreber å ha like rutiner.

Tiltak:

- Ordningen med at valgkomiteen fremmer forslag til styrehonorar fortsetter. Godtgjørelsene fastsettes nøkternt ut fra en vurdering av ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Det ytes faste godtgjørelser til de faste medlemmene.

17. Registrering av styreverv

Alle som påtar seg styreverv for kommunale selskaper bør registrere vervene på www.styrevervregisteret.no

I forrige Eierskapsmelding ble medlemmer av selskapsstyrer oppfordret til å registrere verv i styrevervregisteret. Det synes som styremedlemmene i ASVO Bjørkelangen AS er registrert.

Tiltak:

- Alle som påtar seg styreverv for kommunale selskaper bør registrere vervene på styrevervregisteret

18. Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekter

Det anbefales at selskapene søker medlemskap i en arbeidsgiver organisasjon.

Kommunens arbeidsmarkedsbedrifter Neverstua AS og ASVO AS er organisert i ASVL – arbeidsgiverforeningen for vekstbedriftene.

19. Utarbeidelse av etiske retningslinjer

Eier bør påse at selskapsstyrene utarbeider, og jevnlig reviderer, etiske retningslinjer for selskapsdriften.

For de heleide kommunale aksjeselskapene er det tatt inn i vedtektene at de skal ha et verdigrunnlag som baseres på kommunens etiske retningslinjer.

Tiltak:

- Styrets leder har ansvar for at styremedlemmer og daglig leder undertegner taushetserklæring.

20. Særlig om administrasjonssjefens rolle i kommunale foretak.

Detter er ingen problemstilling i Aurskog-Høland kommune.

21. Utøvelse av tilsyn og kontroll

Kommunestyret har både et tilsyns og kontrollansvar for å sikre at kommunen når sine mål, at regelverket etterleves og at etiske hensyn ivaretas.

Dette er kontroll som utføres blant annet gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Kontrollansvaret gjelder også når virksomheten er skilt ut i egne selskaper.

Det er Romerike revisjon IKS som foretar selskapskontroll for kommunene på Romerike. Sist vedtatt plan for selskapskontroll 2014-2016 er vedtatt av kommunestyret i 15.12.14.

---

6. Nærmere om de enkelte selskaper

Aurskog-Høland utbyggingselskap AS

Organisering/selskapsform	Aksjeselskap
Formål	Gjeldende vedtekter er fastsatt av kommunestyret 15. juni 2015 Selskapets formål er å tilrettelegge for utvikling av nye og bevaring av eksisterende arbeidsplasser i Aurskog-Høland kommune, samt bidra til å profilere og markedsføre Aurskog-Høland som en interessant kommune å drive næringsvirksomhet i. Dette gjøres ved å erverve næringsområder for næringsformål og utvikle disse for videresalg og leie, og delta i byggevirksomhet av næringsbygg for salg eller utleie.
Etablert	24.06.86. Reetablert i 1996 med formål å styrke næringsutviklingen i kommunen.
Eierandeler	100 % (9314 aksjer). Samlet aksjekapital: kr. 9.314.000.
Tilskudd/økonomi/låneopptak	Ingen driftstilskudd fra kommunen.
Generalforsamling	Aksjeselskap. Formannskapet er eierrepresentant på generalforsamlingen (vedtektenes § 6). Generalforsamlingen velger leder og nestleder i styret.
Styret	Styret består av 1 til 5 medlemmer. Størrelse på styret vedtas av generalforsamlingen. Styremedlemmer velges for en periode på to år. Dersom styret består av en person må det velges vararepresentant til styret. Dersom styret består av mer enn et medlem velger generalforsamlingen styrets leder og nestleder. Valg av leder og nestleder bør ikke skje i samme år. Det kan velges inntil to numeriske varamedlemmer til styret.
Styremedlemmer	Etter ordinær generalforsamling 08.06.2015 består styret av følgende medlem: Styreleder Endre Havnås, varamedlem Trygve Tamburstuen.
Instruks for styret og daglig leder	Nei
Etiske retningslinjer	AS Aurskog-Høland Utbyggingselskap skal ha et verdigrunnlag som bygger på kommunens etiske retningslinjer. Jfr. vedtektenes § 8 pkt. c.
Hovedkontor	Bjørkelangen
Adresse	Rådhusveien 3, 1940 Bjørkelangen
Organisasjons nr.:	
Telefon	63 85 25 00
E-post adr.:	Erik.bakke@ahk.no

ASVO Bjørkelangen AS

Organisering/selskapsform	Aksjeselskap
Vedtekter	
Formål	Selskapets formål er å skape utvikling hos mennesker ved å gi et jobbtillbud. ASVO Bjørkelangen AS skal være leverandør av arbeidsmarkedstiltak.
Vedtak om sammenslåing av ASVO Bjørkelangen AS og Neverstua AS	Kommunestyret vedtok 3. november 2014 at selskapene bør slås sammen for stå bedre rustet til å møte fremtiden med hensyn til deltagerne. Kommunestyret ba de respektive generalforsamlinger å instruere styrene om å utarbeide fusjonsplaner. Arbeidet med fusjoneringen er under arbeid.
Etablert	1993
Eierandeler	Aurskog-Høland kommune: 160 aksjer (80 %) Rømskog kommune: 40 aksjer (20 %)
Tilskudd/økonomi/låneopptak	Ingen driftstilskudd fra kommunene.
Generalforsamling	Generalforsamlingen består av 2 medlemmer, valgt fra hver av eierkommunene. Valg av representant for valgperioden 2015-2019 er ikke foretatt.
Styret	Ved generalforsamlingen 2. juni 2015 ble sittende styre gjenvalgt med bakgrunn i planene om fusjonering med Neverstua AS. Det velges 5 styremedlemmer samt 1 representant fra de ansatte.
Styremedlemmer	Ingar Brokke, styreleder, Knut Lysaker, nestleder, styremedlemmer: Thor Haugerudbråten, Unni Skullerud Førriisdahl og Wenche Engh Udnesseter. Anniken Dahl er valgt fra de ansatte.
Instruks for styret og daglig leder	Ikke uttrykt i dokumenter
Etiske retningslinjer	ASVO Bjørkelangen AS skal ha et verdigrunnlag som bygger på kommunens etiske retningslinjer.
Hovedkontor	Bjørkelangen
Adresse	ASVO Bjørkelangen AS, Stasjonsveien 27, 1940 Bjørkelangen
Organisasjons nr.:	966 324 708
Telefon	63 85 38 00
E-post adr.:	post@asvobjl.no
Web adresse	www.asvobjl.no

Kommunestyret vedtok 10.02.14 at det settes i gang et arbeid med å vurdere hensiktsmessigheten i organiseringen av dagens to arbeidsmarkedsbedrifter. I kommunestyret 03.11.15 ble vedtatt at selskapene ASVO Bjørkelangen AS og Neverstua AS skal fusjoneres. Formannskapet og ordfører i Aurskog-Høland kommune instrueres til å pålegge styrene til å gjennomføre fusjonen.

Neverstua AS

Organisering/selskapsform	Aksjeselskap
Vedtekter	Sist revidert 5. juni 2012
Formål	Selskapets formål er å skape utvikling hos mennesker ved å gi et tilrettelagt jobbtilbud. Selskapet skal være leverandør av arbeidsmarkedstiltak. Gi bistand og omsorg til deltakere med hjelpebehov, gi bistand og omsorg til deltakere med hjelpebehov.
Vedtak om sammenslåing av ASVO Bjørkelangen AS og Neverstua AS	Kommunestyret vedtok 3. november 2014 at selskapene bør slås sammen for stå bedre rustet til å møte fremtiden med hensyn til deltagerne. Kommunestyret ba de respektive generalforsamlinger å instruere styrene om å utarbeide fusjonsplaner.
Etablert	1978
Eierandeler	Aurskog-Høland kommune: 100 %. Aksjekapital: kr. 300.000
Tilskudd/økonomi/låneopptak	Ingen driftstilskudd fra kommunen
Generalforsamling	Formannskapet
Styret	Ved generalforsamlingen 2. juni 2015 ble sittende styre gjenvalgt med bakgrunn i planene om fusjonering med ASVO Bjørkelangen AS. Styret består av 5 medlemmer samt 1 representant fra de ansatte.
Styremedlemmer	Knut I. Bakke, styreleder, Lene Malnes, nestleder, styremedlemmer: Bjørn Øisjøfoss, Bjarne Bergsjø, Susann Grepperud samt Morten Johansen fra de ansatte.
Instruks for styret og daglig leder	Ikke uttrykt i dokumenter
Etiske retningslinjer	Neverstua AS skal ha et verdigrunnlag som bygger på kommunens etiske retningslinjer.
Hovedkontor	Løken
Adresse	Neverstua AS, Postboks 78, 1961 Løken
Organisasjons nr.:	959 827 303
Telefon	63 85 41 00
E-post adr.:	neverstu@online.no
Web adresse	www.neverstua.no

Kommunestyret vedtok 10.02.14 at det settes i gang et arbeid med å vurdere hensiktsmessigheten i organiseringen av dagens to arbeidsmarkedsbedrifter. I kommunestyret 03.11.15 ble vedtatt at selskapene ASVO Bjørkelangen AS og Neverstua AS skal fusjoneres. Formannskapet og ordfører i Aurskog-Høland kommune instrueres til å pålegge styrene til å gjennomføre fusjonen.

Haldenvassdragets kanalselskap AS

Organisering/selskapsform	Aksjeselskap
Vedtekter	Sist revidert 7. juni 2011
Formål	Selskapets formål er drift og vedlikehold av selskapets anlegg samt utvikling av Haldenvassdraget og det som står i forbindelse med dette formål, herunder ivaretagelse av de kulturhistoriske verdier selskapet representerer, og således kunne tilby allmenheten opplevelsesprodukter og berørte kommuner og fylkeskommuner tjenester/ytelser knyttet til Haldenvassdraget. Kanalselskapet har overtatt alt ansvar for kommunal eiendom på Skulerud stasjon/brygge.
Etablert	1852 – registrert i enhetsregisteret 1995
Eierandeler	Aurskog-Høland kommune: 11 % Aksjekapital: kr. 356.998 Øvrige aksjeeiere: Brukseierforeningen, Østfold fylkeskommune, Halden kommune, Marker kommune, Aremark kommune og andre private aksjonærer.
Tilskudd/økonomi/låneopptak	Kr. 322.000 (2015).
Generalforsamling	På generalforsamlingen representerer hver aksje én stemme. Valg av representant for valgperioden 2015-2019 er ikke foretatt.
Styret	Styret består av 7 medlemmer.
Styremedlemmer	Styreleder Helge Kolstad, nestleder Jan A. Mærli, Nils Henrik Olsson, Jacob Natvig Skolleborg, Eirik Milde, Marcus Lundqvist, Anders Haneborg. Valgt på generalforsamling 10. juni 2015
Instruks for styret og daglig leder	
Etiske retningslinjer	
Hovedkontor	Ørje, Marker kommune
Adresse	Haldenvassdragets kanalselskap AS, Postboks 140, 1871 Ørje
Organisasjons nr.:	912 266 168
Telefon	69 81 12 00
E-post adr.:	info@haldenkanalen.no
Web adresse	www.haldenkanalen.no

Bjørkelangen stasjon AS

Organisering/selskapsform	Aksjeselskap
Formål	Selskapet skal ta vare på og utvikle Bjørkelangen stasjonsområde som kulturminne og friområde, basert på realisering av de verdier gjeldende reguleringsplan muliggjør og eventuelt tilskudd og gaver.
Etablert	Selskapet stiftet 30.03.2009. Bjørkelangen stasjon i ny prakt offisielt åpnet 10. juni 2010
Eierandeler	Aurskog-Høland kommune 41% (500 aksjer) Høland Sparebank 41% (500 aksjer) Bjørkelangen Næringsforening 18% (200 aksjer)
Tilskudd/økonomi/låneopptak	Samlet aksjekapital: kr. 1.200.000. Innskutt aksjekapital fra Aurskog-Høland kommune: kr. 500.000
Generalforsamling	En representant fra hver av eierne. Valg av representant for valgperioden 2015-2019 er ikke foretatt.
Styret	Styret som skal består av 5 medlemmer; 2 fra Aurskog-Høland kommune, 2 fra Høland og Setskog sparebank og 1 fra Bjørkelangen næringsforening.
Styremedlemmer	Carl Fredrik Havnås, styreleder Styremedlemmer: John Sigurd Bjørknes, Per Ole Rønning, Anne Havnås og Ragnar Heide Valgt av generalforsamlingen 8. juni 2015
Instruks for styret og daglig leder	Ikke uttrykt i dokumenter.
Vedtekter	Vedtekter for selskapet fastsatt på stiftelsesmøte 30.03.09
Etiske retningslinjer	Ikke uttrykt i dokumenter
Hovedkontor	Høland og Setskog Sparebank
Adresse	Bjørkelangen Næringsforening, postboks 25, 1941 Bjørkelangen
Organisasjons nr.:	994 010 174
Telefon	63 85 70 86
E-post adr.:	Styreleder Carl Fredrik Havnås: cfh@holand-sparebank.no

Norasonde AS

Organisering/selskapsform	Aksjeselskap
Formål	Selskapet har en forretningsmessig målsetning om å tilby yrkesrettet opplæring og kvalifisering samt å styrke deltakernes kompetanse og arbeidsevne. All aktivitet er styrt mot ordinært arbeid eller studieaktivitet samt å tilrettelegge arbeidsplasser for mennesker med et særskilt tilretteleggingsbehov
Etablert	1960
Eierandeler	Aurskog-Høland kommune 5 %. Akershus fylkeskommune 25,16 %, Skedsmo kommune 20,19 %, Lørenskog kommune 14,36 %, Nittedal kommune 10,17 %, Rælingen kommune 9,0 %, Sørums kommun 7,41 %, Fet kommune 5,93 %, Gjerdrum kommune 2,21 %, Norsk Folkehjelp 0,32 % og Rømskog kommune 0,25 %
Tilskudd/økonomi/låneopptak	Ingen driftstilskudd utbetales fra Aurskog-Høland kommune
Generalforsamling	Hver medeier har en representant. Valg av representant for valgperioden 2015-2019 er ikke foretatt
Styret	Det består av 5 til 7 medlemmer, og velges på generalforsamlingen
Styremedlemmer	Trond O. Rangnes, styreleder, Trine Nordstrøm, nesteleder, aksjonær valgte styremedlemmer: Marit Heiberg, Ola Løberg, Frank Sagvik, ansattvalgte styremedlemmer: Johnny Skjærvø og Bjørn M. Haug
Instruks for styret og daglig leder	Instruks for styret, daglig leder og valgkomitè foreligger
Vedtekter	Sist vedtatte: Generalforsamling 12. mai 2015
Etiske retningslinjer	Ja. Ligger tilgjengelig på selskapets hjemmeside
Hovedkontor	Skedsmokorset
Adresse	Industriveien 14, postboks 144, 2020 Skedsmokorset
Organisasjons nr.:	
Telefon	64 83 66 00
E-post adr.:	post@norasonde.no
Web side	www.norasondegruppen.no

Nedre Romerike Brann- og redningsvesen IKS (NRBR)

Organisering/selskapsform	Interkommunalt selskap (IKS). Selskapsavtale gjeldende fra 1. januar 2014.
Formål	Ivareta de plikter og oppgaver eierkommunene er pålagt vedrørende brann- og redning, samt sivilforsvarsoppgaver etter brann- og eksplosjonsvernloven m/ forskrifter og forurensningsloven m/ forskrifter. NRBR driver også 110-sentralen på Romerike.
Etablert	1 januar 1992.
Deltakere	Lørenskog, Rælingen, Skedsmo Nittedal, Fet, Sørums og Aurskog-Høland
Eierandeler	Aurskog-Høland: 7,83 %
Ansvar	Kommunen hefter ubegrenset for sin andel av selskapets samlede forpliktelser.
Tilskudd	NRBRs budsjett består av fire adskilte budsjettområder; brannvesen, feiervesen, sivilforsvar og 110-sentral. Disse budsjettområdene skal hver for seg drives i balanse slik at samtlige direkte og indirekte kostnader fullt ut dekkes av de kommuner som kjøper tjenestene. Tilskuddet til brannvesenet fordeles i henhold til folketallet i hver kommune.
Låneopptak	Selskapet kan ta opp lån til kapitalformål og til konvertering av eldre gjeld samt likviditetsformål med en ramme for samlet låneopptak på kr 15 000 000.
Representantskap	Representantskapet er selskapets øverste organ. Det består av 14 medlemmer med personlige varamedlemmer. Representantene velges for 4 år om gangen, og valgene følger kommunevalgperioden.
Valgt representant til representantskapet fra Aurskog-Høland	Kommunestyret har i møte 14.12.15 valgt: Fast representant nr. 1: Roger Evjen Fast representant nr. 2: Anette Østgård Tønsberg Personlig vararepresentant for nr. 1: Geir Olsen Personlig vararepresentant for nr. 2: Elisabeth Rye Fast representant nr. 1 forvalter Aurskog-Høland kommune sin stemmerett. Fast representant nr. 2 forvalter stemmeretten dersom fast representant 1 har forfall. Personlig vararepresentant for fast representant 1 forvalter stemmeretten dersom begge de faste representantene har forfall. Personlig vararepresentant for fast representant 2 forvalter stemmeretten dersom begge de faste styremedlemmene og personlig varamedlem for fast representant 1 har forfall.
Styret (november 2013)	Marit Helene Ekvold (leder), Rune Holter (nestleder), Astri Aas-Hansen, Halvor Bing Lorentzen, Elisabeth Bødtker Larsen, Morten Thoresen (ansatt repr) og Per Kristian Kneppe (ansatt repr).
Instruks for styret og daglig leder	Ja.
Etiske retningslinjer	Ja.
Hovedkontor	Lørenskog kommune
Adresse	Sykehusveien 10, 1474 Nordbyhagen
Telefon/faks	67 91 04 00 / 67 91 04 01.
Nettadresse	www.nrbr.no

Romerike Avfallsforedling IKS (ROAF)

Organisering/selskapsform	Interkommunalt selskap (IKS). Selskapsavtale gjeldende fra 18.03.15
Formål	På vegne av eierkommunene å drive mottak, innsamling, transport, behandling og omsetning av avfall fra eierkommunene. ROAF drives etter selvkostprisnippet hva gjelder husholdningsavfall.
Etablert	4. juni 1991
Deltakere	Fra 1.1.15 er kommunene Aurskog-Høland, Enebakk, Fet, Gjerdrum, Lørenskog, Nittedal, Rælingen, Skedsmo og Sørums kommuner.
Eierandeler	Aurskog-Høland: 8,36 %
Ansvar	Kommunen hefter ubegrenset for sin andel av selskapets samlede forpliktelser.
Hoveddrømme for selskapets virksomhet	Selskapsavtalen. Lov om interkommunale selskaper og forurensningsloven m/ forskrifter.
Driftstilskudd	Driftstilskuddet, som skal dekke de tjenester selskapet utfører for kommunene, fordeles på deltakerkommunene i samsvar med regler fastsatt av representantskapet.
Låneopptak	Styret kan oppta lån innenfor rammer gitt i selskapsavtalen og av representantskapet.
Representantskap	Representantskapet er selskapets høyeste organ. Hver kommune deltar med to representanter med personlige vararepresentanter. Disse velges for 4 år, og valget følger kommunevalgperioden. Kommunen har instruksjonsrett overfor sine representanter.
Valgt representant til representantskapet fra Aurskog-Høland	Kommunestyret har i møte 14.12.15 valgt: Fast representant nr. 1: Roger Evjen, ordfører Fast representant nr. 2: Simen Solbakken Personlig vararepresentant for nr. 1: Geir Olsen, varaordfører Personlig vararepresentant for nr. 2: Rune Jørgensen Fast representant nr. 1 forvalter Aurskog-Høland kommune sin stemmerett. Fast representant nr. 2 forvalter stemmeretten dersom fast representant 1 har forfall. Personlig vararepresentant for fast representant 1 forvalter stemmeretten dersom begge de faste representantene har forfall. Personlig vararepresentant for fast representant 2 forvalter stemmeretten dersom begge de faste styremedlemmene og personlig varamedlem for fast representant 1 har forfall.
Styret	Styret velges av representantskapet og består av 5 medlemmer samt ett medlem valgt av og blant selskapets ansatte. Etter selskapsavtalen benyttes valgkomité ved valg av medlemmer til styret. Valgkomiteen velges av avtroppende representantskap.
Styremedlemmer	
Instruks for styret og daglig leder	Ja
Etiske retningslinjer	Ja.
Hovedkontor	Skedsmo kommune.
Adresse	Postboks 98, 2021 Skedsmokorset
Telefon/faks	64 83 57 20 / 64 83 57 30
Organisasjons nr.:	965 075 364
Nettadresse	www.roaf.no
E-post adr.:	firmapost@roaf.no

Romerike Krisesenter IKS

Organisering/selskapsform	Interkommunalt selskap (IKS).
Formål	Selskapets formål er blant annet å gi midlertidig botilbud og rådgivning til kvinner, menn og deres barn som er utsatt for vold eller trusler i nære relasjoner.
Etablert	2010.
Deltakere	Aurskog-Høland, Sørum, Fet, Rælingen, Enebakk, Skedsmo, Nittedal, Gjerdrum, Ullensaker, Nes, Eidsvoll, Nannestad, Hurdal og Lørenskog.
Eierandeler	Aurskog-Høland kommune: 5,7 %
Tilskudd	Deltakerkommunene skyter inn innskudd til driftsutgifter og investeringer ut i fra eierandel.
Låneopptak	Opptak av lån krever likelydende vedtak om dette i alle eierkommunene.
Representantskap	14 medlemmer med personlige varamedlemmer. Hver av eierkommunene oppnevner en representant med ett varamedlem hver.
Valgt representant til representantskapet fra Aurskog-Høland	Kommunestyret har i møte 14.12.15 valgt: Fast representant: Roger Evjen Vararepresentant: Rune Skansen
Styret	12 medlemmer hvorav et medlem er valgt av og blant de ansatte. Valgkomitè.
Styremedlemmer	Bente Skulstad Austrått (styreleder), Erland Vestli, Tone W. Trøen, Dag Jørgensen, Sissel Ryen, Elin M. Udnes (ansattrepresentant).
Instruks for styret og daglig leder	Nei.
Etiske retningslinjer	Nei.
Hovedkontor	Skedsmo kommune.
Adresse	Gudleivsvei 2, 2015 Leirsund
Telefon	63 81 41 78
Nettadresse	www.romerike-krisesenter.no

Romerike Kontrollutvalgssekretariat IKS (ROKUS)

Organisering/selskapsform	Interkommunalt selskap (IKS).
Formål	Selskapets formål er å utføre sekretariatsfunksjonen for deltakernes kontrollutvalg etter gjeldende lover og forskrifter. Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalgene er forsvarlig utredet og at utvalgenes vedtak blir iverksatt. Det skal utføre overordnet analyse og lage planene for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Sekretariatet kan utføre eierskapskontroll.
Etablert	2012
Deltakere	Aurskog-Høland, Sørumsdal, Fet, Rælingen, Enebakk, Skedsmo, Nittedal, Gjerdrum, Ullensaker, Nes, Eidsvoll, Nannestad, Hurdal og Lørenskog.
Eierandeler	Aurskog-Høland kommune har en eierandel på 5,9 % i Romerike i det interkommunale selskapet Romerike kontrollutvalgssekretariat IKS. Øvrige deltaker kommuner er: Eidsvoll, Fet, Gjerdrum, Hurdal, Lørenskog, Nannestad, Nes, Nittedal, Rælingen, Skedsmo, Sørumsdal og Ullensaker.
Tilskudd/økonomi	Driftskostnadene fordeles etter følgende nøkkel: 40 % fordeles etter innbyggertall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) pr. 1. januar og 60 % fordeles etter registrert tidsforbruk på den enkelte kommunes kontrollutvalg i regnskapsåret.
Låneopptak	Opptak av lån krever likelydende vedtak om dette i alle eierkommunene.
Representantskap	Til representantskapet velger hver medeier ett medlem med personlig varamedlem. Funksjonsperioden faller sammen med den kommunale valgperioden, dog slik at hver representant fungerer inntil vedkommende deltaker har valgt ny representant. Hver representant har én stemme.
Valgt representant til representantskapet fra Aurskog-Høland	Kommunestyret har i møte 14.12.15 valgt: Fast representant: Roger Evjen Vararepresentant: Geir Olsen
Styret	Styret består av 3 medlemmer som velges av representantskapet
Styremedlemmer	Torgun Bakken, styreleder, Torbjørn Rud, nestleder Bjørn Arne Tronier, styremedlem
Instruks for styret og daglig leder	Styreinstruksen er vedtatt (i styret 25.10.12 og) av representantskapet 24.4.13, og er vedlagt. Instruks for daglig leder ble vedtatt av styret 25.10.12. Daglig leder er Mona Moengen
Etiske retningslinjer	Etiske retningslinjer ble vedtatt av styret 23.9.14, og ligger på våre nettsider:
Hovedkontor	Lørenskog rådhus,
Adresse	Postboks 304, 1471 Lørenskog
Telefon	
Organisasjons nr.	898 704 262

Romerike revisjon IKS

Organisering/selskapsform	Interkommunalt selskap (IKS).
Formål	Selskapets formål er gjennom samhandling med folkevalgte og administrasjon, og gjennom kontrollvirksomhet bidra til å styrke tilliten til kommuneforvaltningen på Romerike. Selskapet skal utføre de lovpålagte revisjonsoppgaver for deltakerne. Selskapet kan også brukes av kommunene til andre aktuelle oppdrag utover de lovbestemte.
Etablert	Stiftelsesdato: 15.05.13
Deltakere	Øvrige deltakerkommuner er: Skedsmo, Lørenskog, Rælingen, Nittedal, Fet, Sørum, Ullensaker, Gjerdrum, Nes, Nannestad, Eidsvoll og Hurdal.
Eierandeler	Aurskog-Høland kommune har en eierandel på 5,9 % i Romerike Revisjon IKS. Eierandelen baseres på folketallet i kommunene.
Tilskudd/økonomi/låneopptak	Deltakerkommunene skal årlig yte et driftstilskudd til selskapet. Driftstilskuddet består av et fast grunnbeløp og et variabelt tilskuddsbeløp som fastsettes nærmere i en eieravtale. Det variable tilskuddet skal revideres hvert fjerde år. Representantskapet vedtar rammer for virksomhetens låneopptak begrenset oppad til 4 mill. kr.
Representantskap	Hver deltakerkommune oppnevner én representant og personlig vararepresentant til representantskapet.
Valgt representant til representantskapet fra Aurskog-Høland	Kommunestyret har i møte 14.12.15 valgt: Fast representant: Roger Evjen Vararepresentant: Geir Olsen
Styret	Styret består av 6 medlemmer hvorav fem er eiervalgte og ett medlem er valgt av og blant de ansatte.
Styremedlemmer	Odd Magne Gjerde (styreleder), Arne Bruknapp, Erik Myrher, Ingun Sletnes, Sonja Irene Sjøli og Øyvind Schage Førde
Instruks for styret og daglig leder	Styreinstruks/reglement for styret, vedtatt i representantskapet 19.09.13 Instruks til daglig leder, vedtatt i styret 30.11.15. Daglig leder: Nina Neset.
Etiske retningslinjer	Selskapet benytter Norges kommunerevisorforbund (NKRF) sine etiske retningslinjer, disse er benyttet fra oppstarten av selskapet.
Hovedkontor	Jessheim
Adresse	Ringveien 4, 2050 Jessheim
Organisasjons nr.:	913 150 619
Telefon	66 10 69 00
E-post adr.:	postmottak@romerikerevisjon.no

7. Vertskommunesamarbeid:

Skåningsrud skole og ressurscenter

Organisasjonsform:

Interkommunalt samarbeid mellom Sørums, Nes og Aurskog-Høland kommuner etter kommunelovens § 27.

Formål:

Skolen skal være et ressurscenter for spesialundervisning.

Kommunens eierandel:

Kommunen er forpliktet til å dekke årlige driftskostnader beregnet ut fra et avtalt elevtall. Nye investeringer skal dekkes av deltakende kommuner med 1/3 på hver etter forutgående vedtak i eierkommunene.

Virksomhet:

Skolen drives etter gjeldende vedtekter er fra 1. januar 2001. 1.1.16 har skolen 51 elever. Sørums kommune er vertskommune for skolen. En kommune kan trekke seg ut med ett års skriftlig varsel.

Styrerepresentasjon og samarbeidsutvalg

Styret består av rådmennene (delegert til kommunalsjef) i eierkommunene.

Samarbeidsutvalget består av én politiker fra hver kommune, to representanter for det pedagogiske personalet, én fra de andre ansatte, to representanter fra foreldrerådet samt rektor.

Fast representant som politiker: Ikke valgt for valgperioden 2015-2019.

Nedre Romerike innkjøpsamarbeid (NRI)

Organisasjonsform:

Administrativt vertskommunesamarbeid med hjemmel i kommunelovens § 28 - 1b). Kommunestyret delegerer sin myndighet etter kommuneloven § 28-1 b) nr 3 til rådmannen som instrueres til å videredelegere denne til rådmannen i vertskommunen (Sørums). Ny avtale vedtatt av kommunestyret 03.11.14 (sak nr. 56/14).

Formål:

Å organisere et forpliktende innkjøpsamarbeid mellom deltakerkommunene med sikte på økonomisk gunstige innkjøpsavtaler og gjennom dette bl.a. oppnå

- Storkundefordeler ved å opptre som én kunde
- Reduserte administrative kostnader knyttet til inngåelse av innkjøpsavtaler
- Redusert antall leverandører og fakturamengden
- Økt innkjøpskompetanse og kvalitet i innkjøpsarbeidet

Deltakerkommuner:

Sørum, Fet, Enebakk, Rælingen, Nittedal og Aurskog-Høland.

Kommunens eierandel:

Ingen eierandel. Kostnadene fordeles mellom kommunene etter innbyggertall. Samarbeidsavtalen kan sies opp med ett års varsel.

Administrativt vertskommunesamarbeid på utvalgte områder i barnevernet

Organisasjonsform:

Kommunelovens § 28 b. A-H kommune er vertskommune for advokatordningen og Fet kommune for ressursteamet. Kostnadene fordeles iht en fordelingsnøkkel basert på folketallet i kommunene pr 01.01. hvert år.

Formål:

Formålet er å organisere et forpliktende samarbeid om felles drift på utvalgte saksområder innen barnevernet for å få en organisasjon som utgjør et robust fagmiljø og derigjennom gir stabile og effektive tjenester til brukernes beste. Samarbeidet omfatter etablering av et ressursteam og en advokatordning.

Deltakerkommuner:

Kommunene Fet, Sørum og Aurskog-Høland. Avtalen trådte i kraft fra 1. juni 2012. Ny evaluering av avtalen foretas i 2017.

Barnevernsvakten på Nedre Romerike

Lørenskog er vertskommune etter kommunelovens § 28-1 a-b.

Barnevernsvakten er organisert med kontaktutvalg og samarbeidsutvalg.

Interkommunalt beredskapsutvalg mot akutt forurensing region 2 er organisert som

Interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27 1. ledd. Nye vedtekter er fastsatt fra 1.1.2010, og Aurskog-Høland er med i dette samarbeidet.

Årsmøtet er høyeste organ.

Aurskog-Høland har ikke oppnevnt representant for valgperioden 2015-2019.

Samarbeidsrådet for nedre Romerike

Kommunene Aurskog-Høland, Fet, Lørenskog, Nittedal, Rælingen, Skedsmo og Sørum er med i SNR. I tillegg er Akershus fylkeskommune med i det interkommunale samarbeidet.

SNR er et regionsråd for politisk og administrativ håndtering av saker som omfatter kommunene i regionen. SNR skal i varetta samordning og fremme regionens interesser regionalt og nasjonalt. Eksempler er næringsutvikling, areal- og transportplanlegging, samferdsel og annen regional utvikling og planlegging. SNR har ikke myndighet til å binde deltakerkommunene med sine vedtak.

Vertskommunesamarbeid med Rømskog kommune

Det er inngått avtaler om kjøp av tjenester på en rekke områder: kjøp av skoletjenester, samarbeid om PPT, håndtering av avfall, jordmortjenester, helsesøstertjenester, legevakt og medisinsk nødmeldetjeneste, brann- og redningsberedskap, brannforebyggende arbeid og feiertjenester, samt intensjonsavtale om helsehus.

8. Stiftelser

Stiftelsen Aur prestegård

Aur Prestegård organisert som en stiftelse. Etter vedtektene skal gården brukes til kulturaktiviteter, kurs- og møtevirksomhet. Gården skal settes i stand og den skal tas vare på for fremtiden.

Styret består av representanter (1) fra Aurskog historielag, Skauen husflidslag, A-H kunstforening, Aurskog menighetsråd og 2 fra Aurskog-Høland kommune. Vedtektene er under revisjon slik at det formelt tas inn at A-H kommune har 2 styrerepresentanter.

I tillegg til styret er det opprettet et rådsmøte som rådgivende organ.

Stiftelsen får årlig driftstilskudd etter søknad.

Til styret er valgt av kommunestyret 09.11.15: Per Graff og Helge Snilsberg.

Til rådet er valgt av kommunestyret 09.11.15: Roger Evjen, Geir Olsen og Kari Mikkeldrud

Stiftelsen Akershusmuseet

Aurskog-Høland kommune er tilsluttet Akershusmuseet gjennom A-H Bygdetun. Driften av bygdetunet er overført, men kommune har fortsatt eiendomsretten til samlingene. Kommunen tiltrer representantskapet med en eierrepresentant som tilsluttet avdeling. I tillegg er det opprettet et samarbeidsutvalg.

Kommunen bidrar med ca kr. 200.000 i årlig driftstilskudd.

Til representantskapet er valgt: Valg for valgperioden 2015 – 2019 ikke foretatt.

Til samarbeidsutvalget er valgt av kommunestyret 09.11.15: Jan Rune Fjeld.

Stiftelsen Urskog-Hølandsbanen

Aurskog-Høland kommune er medlem i styret for Stiftelsen Urskog-Hølandsbanen med 1 styrerepresentant.

Stiftelsens formål er bevaring av spor, materiell, bygninger gjenstander og minner fra tidligere Urskog-Hølandsbanen.

Kommunen yter et årlig driftstilskudd på ca. kr. 30.000 til Urskog-Hølandsbanen.

Til styret er valgt av kommunestyret: 09.11.15: Gorm Ostrø.

Høgskolestiftelsen for innovasjon og entreprenørskap

Aurskog-Høland kommune er medlem i styret for høgskolen med 2 representanter. Øvrige styremedlemmer representerer Aurskog Sparebank, Høland og Setskog sparebank og Bjørkelangen næringsforening.

Stiftelsens formål er å drive høgskolestudier på Bjørkelangen i Aurskog-Høland kommune.

Det ytes ingen faste driftstilskudd til stiftelsen.

Til styret er valgt Per B. Jacobsen og Erik Bakke.

9. Andelslag, mv.:

Ovlien samfunnshus A/L

Kommunen har 250 andeler a kr. 100 i Ovlien samfunnshus AL.

Til styret er valgt av kommunestyret 09.11.15: Berit Soot, Sven Næss, Jan Tore Heggen og Anne-Lise Torvund.

Setskog samfunnshus A/L

Grethe Holtet er Aurskog-Høland kommunes representant i styret. Valg foretatt av kommunestyret 09.11.15. Kommunen har ingen andeler i samfunnshuset.

*Husstyret ved Bråte Samfunnshus***revidert side 29 per 22.01.16**

Kommunestyret har 09.11.15 valgt representant til husstyret.

Aurskog-Høland reiselivslag

Kommunen er medlem i laget og betaler en kontingent på kr. 20.000 pr. år. Reiselivslaget skal arbeide for utvikling av reiselivsinteressene i kommunen. Kommunen har 2 representanter i styret.

Kunnskapsbyen Lillestrøm

Medlemskap. Kontingent ca. kr. 47.000.

A/L Biblioteksentralen

Kommunen har 9 andeler i AL Biblioteksentralen. Biblioteksentralen står for innkjøp og levering av bøker og materiell til bibliotekene. Årlig avholdes årsmøte som andelseierne blir invitert til. Valg av representant har hittil foregått administrativt.

Romerike HMS Senter BA

Selskapet utfører bedriftshelsetjenester på oppdrag. Kommunen benytter selskapet for helse, miljø og sikkerhetstjenester. Organisasjon har begrenset ansvar, og virksomheten skal være økonomisk selvfinansierende. Aurskog-Høland kommune er den største bruker av HMS-senterets tjenester.

Til årsmøtet som er høyeste organ i HMS-senteret kan hver virksomhet møte med 2 representanter, 1 fra ledelsen og 1 utpekt av de ansatte.

Årsmøtet velger styremedlemmer og valgkomitè.

Årlig betaler kommunen kr. 640.000 for bedriftshelsetjenester til selskapet.

Vannområde Haldensvassdraget

Dette er et frivillig samarbeid mellom Halden, Aremark, Marker og Aurskog-Høland kommuner om oppfølging av EUs vanndirektiv. Aurskog-Høland har arbeidsgiveransvaret for prosjektleder og har regnskapsansvaret for prosjektet. Årlig bidrag fra Aurskog-Høland, kr. 93.500.

Haldenkanalens venner

Kommunen er medlem i denne venneforeningen. Kontingent kr. 1.000 pr. år.

Himdalsveien skogveiforening BA

Kommunen har en eierandel på 31,5 % som følge av eierskap til kommuneskogen Ensrud.

Glommen Skog SA

Havass Skog SA har i 2015 fusjonert med Glommen Skog SA og selskapet har tatt navnet Glommen Skog SA. Kommunen har 1200 eierandeler. Innskutt andelskapital er kr. 120.000 og i tillegg har kommunen kr. 40 087,79 i tilleggskapital i selskapet. Årsmøte er høyeste organ.

Regionalpark Haldenkanalen

Kommunestyret vedtok 19.12.11 å delta i samarbeidet om Regionalpark Haldenkanalen.

Regionalparken er en utviklingsregion som gjennom merkevarebygging og næringsutvikling innen opplevelsesnæringene basert på naturverdier, samt stedsutvikling, skal gi økt verdiskaping og bolyst i lokalsamfunnene langs kanalen. Tilskudd kr. 250.000 i hvert år 2012-2016. Regionalparken er organisert med råd og styre.

10. Vurdering av oppfølgingspunkter i Eierskapsmeldingen av 2010.

Tiltak:

1	Det legges til rette for særskilt opplæring av eierrepresentanter i selskapsorganer.	Styrevervkurs ble gjennomført i august 2011
2	Det legges opp til at det hvert fjerde år utarbeides eierskapsmelding.	Første oppdatering etter Eierskapsmeldingen av 2010 skjer i 2016
3	Første utgave av eierskapsmeldingen revideres etter 2 år.	Ikke utført
4	Dette settes snarest i gang et arbeid med gjennomgang av selskapenes vedtekter med tanke på at disse er i samsvar med eiers forventninger og eierinteresser.	<p>Neverstua AS og ASVO Bjørkelangen AS: På kommunestyrets eiermøte i 2014 ble det vedtatt at det skulle settes i gang en vurdering av hensiktsmessighet i organiseringen av dagens to arbeidsmarkedsbedrifter; Kommunestyret sluttet seg vedtaket i møte 10.02.14.</p> <p>A-H utbyggingsselskap AS: Vedtektene ble ved kommunestyrevedtak 15.06.15 endret slik at generalforsamlingen kan fastsette antall styremedlemmer i forhold til selskapets aktivitet. Antall styremedlemmer er etter dette fastsatt til ett medlem (styreleder).</p>
5	Ved etablering av nye selskaper eller samarbeidsavtaler skal kommunen være bevisst i sitt valg av organisering.	<p>Ingen nye selskaper er opprettet i perioden 2010-2015.</p> <p>I de interkommunale selskapene kommunen har gått inn i er de organisert etter loven om interkommunale selskaper (IKS).</p>
6	Kommunen vil sørge for fysisk skille mellom monopol- og konkurransevirkosomheter som drives av selskaper eller samarbeidsordninger.	Ikke vært noen aktuell problemstilling i perioden 2010-2016.
7	Det anbefales som fast rutine at kontrollutvalget deltar på selskapenes generalforsamlinger.	Anbefalingen var «for sterk». Etter kommunelovens § 80 3. ledd skal kontrollutvalget og kommunens revisor varsles og har rett til å være tilstede på selskapets generalforsamling, samt møter i representantskap og tilsvarende organ.
8	Forholdene skal legges til rette for at kommunestyret kan gi styringssignaler til eierorganet i generalforsamling. Det	Her kan det konstateres at oppfølgingen har vært for svak formelt sett. Kommunestyret har etter eiermøtet fattet

	gjennomføres årlige eiermøter om status, drift og nøkkeltall i kommunestyret.	vedtak som er blitt ekspedert til generalforsamlingen. Det kan synes som vedtakene ikke er utført ved protokollert vedtak i generalforsamlingen. Det er avholdt Eiermøte i 2012, 2013, 2014 og det planlegges ett møte i 2016. Norasondegruppen AS gjennomførte eierseminar i 2014 hvor rapport fra Romerike distriktsrevisjon ble gjennomgått og eierstrategien ble drøftet.
9	Ordfører er kommunens faste representant i eierorganer, med varaordføreren som vararepresentant. Kommunens representant er forpliktet til å følge opp kommunestyrets eventuelle direktiver.	Etter kommunevalget i 2011 og 2015 er det foretatt formelle valg av ordfører til eierorgan i aksjeselskaper og i interkommunale selskaper (IKS).
10	Ved valg av styremedlemmer til kommunale selskaper vurderes aktuelle kandidaters kompetanse og egenskaper slik at styrets samlede kompetanse blir så sterk som mulig.	Valgkomiteen for kommunens aksjeselskaper skal vurdere dette i henhold til instruks for valgkomiteen. Tilsvarende gjelder for IKS-selskapene
11	Det utarbeides retningslinjer for opplæring av nye styremedlemmer.	Ikke kjent at dette er gjort
12	I vedtektene for aksjeselskapene inntas bestemmelser om at daglig leder, styrets leder og revisjon deltar ved generalforsamlingen	Daglig leder og styreleder deltar på generalforsamling. Ikke praktisert at revisor har deltatt.
13	Det innføres som prinsipp at det alltid velges valgkomité ved valg av styremedlemmer til kommunale selskaper. Om nødvendig foretas endringer i vedtektene.	Valgkomité er valgt og instruks for valgkomiteen er fastsatt ved kommunestyrevedtak 12.03.12. Vedtektene til Neverstua AS, ASVO Bjørkelangen AS og A-H utbyggingsselskap er endret i samsvar med dette.
14	Styrene oppfordres til å utarbeide årlige handlingsplaner.	<u>Neverstua AS:</u> De årlige budsjetter fastsettes på grunnlag av handlingsplaner. <u>A-H Utbyggingsselskap AS:</u> Ny strategiplan laget i 2014. Handlingsplanen for «frosset selskap» utarbeidet årsskifte 2014-2015.
15	Styrene oppfordres til å foreta egenevaluering.	<u>Neverstua AS:</u> Hensikten med generalforsamlingen er å vurdere bedriftens styre.

		<u>A-H Utbyggingsselskap AS:</u> Styret foretar kontinuerlig evaluering under året, men ikke skriftlig bortsett fra årsberetningen. <u>ASVO Bjørkelangen AS:</u> Gjennomføres årlig.
16	Det anbefales at eierorganet løpende vurderer om varamedlemmer skal velges som personlige eller velges i numerisk rekkefølge.	I vedtektene for Neverstua AS, ASVO Bjørkelangen AS og A-H utbyggingsselskap AS skal det velges numeriske varamedlemmer.
17	Eierorganet bør tilstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i aksjeselskaper.	Følges opp i samsvar med IKS-lov og aksjelov
18	Det påses at styrets godtgjørelser og revisors godtgjørelse blir fastsatt på generalforsamlingen i henhold til aksjeloven.	Gjennomføres.
19	Generalforsamlingene i kommunens selskaper vurderer nøkternt godtgjørelser ut fra ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.	Valgkomiteen fremmer forslag til godtgjørelser basert kriteriene.
20	Det bør tilstrebes at det ytes faste godtgjørelser til styrets medlemmer.	Gjennomføres.
21	Selskapene bør vurdere å tegne styreforsikring.	<u>Neverstua AS:</u> Vurdert, men ikke gjort. <u>A-H Utbyggingsselskap AS:</u> Styreforsikring er tegnet. <u>ASVO Bjørkelangen AS:</u>
22	Medlemmer av selskapsstyrer oppfordres til å registrere verv i styrevervregisteret.	<u>Neverstua AS:</u> Ikke gjennomført <u>A-H utbyggingsselskap AS:</u> Ikke gjennomført <u>ASVO Bjørkelangen AS:</u> Gjennomført
23	Det påses at kommunens selskaper har utarbeidet etiske retningslinjer.	Det er inntatt i vedtektene for de kommunale aksjeselskapene skal de skal legge kommunens etiske retningslinjer til grunn
24	Styrets leder har ansvar for at styremedlemmer og daglig leder undertegner taushetserklæring.	<u>Neverstua AS:</u> Gjennomført <u>A-H Utbyggingsselskap AS:</u> Usikkert <u>ASVO Bjørkelangen AS:</u> Gjennomført

11. **Oppfølgingspunkter – Eierskapsmelding 2016:**

Tiltak:

- Etter behov kan formannskapet gi føringer til saker som representanten/-ene skal behandle i eierorgan (generalforsamling/representantskap)
- Formannskapet delegeres myndighet til å gi føringer
- Ordningen med opplæring av nye folkevalgte fortsetter som før, men eierstyring og kontroll av kommunens selskaper bør tas inn som et eget tema.
- Ved etablering av nye selskaper eller samarbeidsavtaler skal kommunen være bevisst i sitt valg av organisering.
- Kommunen bør sørge for fysisk skille mellom monopol- og konkurransevirkosomheter som drives av selskaper.
- Det legges opp til at det hvert fjerde år utarbeides eierskapsmelding.
- Selskapenes vedtekter skal jevnlig gjennomgås med tanke på at disse er i samsvar med eiers forventninger og eierinteresser.
- Det gjennomføres årlige eiermøter i kommunestyret om status, drift, nøkkeltall og strategier og behovet for eventuelle vedtektsendringer.
- Ordningen med å velge sentrale politikere som eierrepresentanter videreføres.
- Forholdene skal legges til rette for at formannskapet kan gi styringssignaler til eierorganet i generalforsamling og representantskap.
- Valgkomiteens instruks om å vurdere styremedlemmenes kvalifikasjoner opp mot styrets kompetansebehov videreføres.
- Det utarbeides faste rutiner for opplæring av nye styremedlemmer.
- Ordningen med bruk av valgkomitè ved valg av styremedlemmer og representanter til representantskap i kommunale selskaper videreføres.

- Styrene oppfordres til at følge opp følgende KS-anbefalinger.
  1. *Fastsette instruksjer for styret og den daglige ledelsen med særlig vekt på klar ansvars- og oppgavefordeling.*
  2. *Foreta en egevaluering hvert år både når det gjelder kompetanse og arbeid.*
  3. *Gis jevnlig mulighet til ekstern styreopplæring. Nye styremedlemmer skal gis opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling.*
  4. *Gjennomføre egne styreseminarer hvor fokus går på roller, ansvar og oppgaver.*
  5. *Fastsette en årlig plan for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring.*
  6. *Gi en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport.*

- Styrene bør etablere faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter.

- Ordningen med at valgkomiteen fremmer forslag til styrehonorar fortsetter. Godtgjørelsene fastsettes nøkternt ut fra en vurdering av ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Det ytes faste godtgjørelser til de faste medlemmene.

- Alle som påtar seg styreverv for kommunale selskaper bør registrere vervene på styrevervregisteret